9 Δεκεμβρίου 2025

«Παπα Δημήτρης Γκαγκαστάθης, μία σύγχρονη ιερατική μορφή»: Αφιέρωμα στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει»

/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις / Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Πολυμέσα - Multimedia

Ένας αυθεντικός φορέας της αγιότητας μέσα στον σύγχρονο κόσμο: έγγαμος ιερέας, πατέρας, αγωνιστής, άνθρωπος της προσευχής και της ανεξικακίας. Η ζωή του μαρτυρεί ότι η αγιότητα είναι δυνατή σε κάθε εποχή και κατάσταση ζωής, όταν ο άνθρωπος ζει ολοκληρωτικά «εν Χριστώ».

Εκδήλωση αφιερωμένη στο νέο άγιο της Εκκλησίας, **Παπα Δημήτρη Γκαγκαστάθη**, με τίτλο «**Παπα Δημήτρης Γκαγκαστάθης**, μία σύγχρονη ιερατική μορφή: Ο παπάς του Πλατάνου Τρικάλων, ο νέος άγιος της Εκκλησίας μας», πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 7 Δεκεμβρίου 2025, στο πλαίσιο του προγράμματος «**ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…**», του **Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς**.

Στην συζήτηση συμμετείχαν ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Βασιλάκος,

κληρικός της Ιεράς Μητροπόλεως Θηβών και Λεβαδείας, Θεολόγος και Διευθυντής του Ραδιοφωνικού Σταθμού «Βοιωτική Εκκλησία και ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Αθανάσιος Τσαούσης, εφημέριος στο Μετόχιον Αναλήψεως της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας Αγίου Όρους.

Παρακολουθήστε τη συζήτηση:

Η συζήτηση ήταν μία μαρτυρία γύρω από τη ζωή, την πνευματικότητα και την αγιότητα του Οσίου Δημητρίου Γκαγκαστάθη, γνωστού και ως Παπα-Δημήτρη, μιας από τις σημαντικότερες σύγχρονες ιερατικές μορφές της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Και εκτυλίχθηκε μέσα από το διάλογο δύο ιερέων που γνώρισαν προσωπικά τον Όσιο ή είχαν άμεση πνευματική σχέση μαζί του, γεγονός που καταδεικνύει τον βιωματικό χαρακτήρα της συζήτησης και όχι μιας απλής βιογραφικής καταγραφής.

Από την αρχή τονίστηκε ότι η αγιότητα δεν είναι ένα εξωτερικό γνώρισμα ή μια κατάσταση που μπορεί να περιγραφεί με ανθρώπινα μέτρα. Αντίθετα, παρουσιάζεται ως ζωντανή σχέση με τον Θεό και τον πλησίον, καρπός συνεχούς πνευματικής πάλης, ταπείνωσης και ελευθερίας. Οι συνομιλητές επισήμαναν ότι τα βαθύτερα βιώματα των αγίων παραμένουν αθέατα και ανέκφραστα· όσα γνωρίζουμε αφορούν κυρίως τις εξωτερικές εκφάνσεις της ζωής τους. Χαρακτηριστικό είναι ότι ακόμη και στενοί συγγενείς ή άνθρωποι που ζούσαν δίπλα στους αγίους συχνά δεν αντιλαμβάνονταν το πνευματικό τους ύψος. Μόνο

όποιος έχει πνευματική καθαρότητα μπορεί, κατά την έκφραση των συνομιλητών, «να οσφρανθεί» την αγιότητα.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στις προσωπικές εμπειρίες από τη συναναστροφή με τον Παπα-Δημήτρη. Περιγράφηκε η γλυκύτητα, η ειρήνη και η πνευματική διαύγεια που ακτινοβολούσε η παρουσία του. Η συναναστροφή μαζί του δημιουργούσε την αίσθηση μιας βαθύτερης πραγματικότητας, όπου ο χρόνος χανόταν και η ψυχή αναπαυόταν. Παρόμοιες εμπειρίες αναφέρονται και για άλλους σύγχρονους αγίους, όπως ο Άγιος Παΐσιος, ώστε να καταδειχθεί ότι η αγιότητα έχει κοινά γνωρίσματα: απλότητα, ειρήνη και μεταμορφωτική δύναμη.

Ο Όσιος Δημήτριος Γκαγκαστάθης γεννήθηκε τον Αύγουστο του 1902 και μεγάλωσε σε αγροτικό περιβάλλον. Από μικρός έδειξε κλίση προς την προσευχή και τη λατρεία, βοηθώντας τον ιερέα του χωριού και φροντίζοντας ναούς και εξωκκλήσια. Στην εφηβεία του εργάστηκε ως τσοπάνης, περίοδος κατά την οποία

η μοναχικότητα της φύσης τον βοήθησε να καλλιεργήσει αδιάλειπτη προσευχή και μελέτη βίων αγίων.

Η στρατιωτική του θητεία υπήρξε καθοριστική. Και υπηρέτησε στη στη Μικρά Ασία, όπου έζησε τα δραματικά γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής. Στις αφηγήσεις του περιλαμβάνονται εμπειρίες θαυμαστής προστασίας, με επανειλημμένες εμφανίσεις ενός μυστηριώδους γέροντα που τον προειδοποιούσε και τον έσωζε από βέβαιο θάνατο. Ο ίδιος απέδιδε αυτές τις σωτηρίες στη θεία πρόνοια και στη βοήθεια των Ταξιαρχών, τους οποίους τιμούσε ιδιαίτερα.

Μετά την απόλυσή του από τον στρατό, συμπλήρωσε τη βασική του εκπαίδευση ώστε να μπορέσει να χειροτονηθεί. Νυμφεύθηκε το 1928 και απέκτησε εννέα κόρες, από τις οποίες έζησαν οι έξι· η μικρότερη έγινε μοναχή. Το 1931 χειροτονήθηκε διάκονος και ιερέας και υπηρέτησε επί σαράντα δύο χρόνια ως εφημέριος στο χωριό Πλάτανος Τρικάλων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο γεγονός ότι ο Όσιος Δημήτριος έζησε ως έγγαμος ιερέας, συνδυάζοντας οικογενειακή ζωή, πατρότητα και υψηλό πνευματικό αγώνα. Η απλότητά του, η εργατικότητα και η ελεημοσύνη του τον καθιστούσαν πατέρα για όλο το χωριό. Οι συνομιλητές υπογραμμίζουν ότι η αγιότητα δεν περιορίζεται στον μοναχισμό, αλλά μπορεί να ανθίσει και μέσα στον έγγαμο βίο, όταν υπάρχει ολοκληρωτική προσφορά στον Θεό.

Κεντρικό στοιχείο της πνευματικότητάς του ήταν η νυχτερινή προσευχή. Συνήθως προσευχόταν από τα μεσάνυχτα έως τις πρώτες πρωινές ώρες, ενώ τελούσε συχνά νυκτερινές Θείες Λειτουργίες, τις οποίες θεωρούσε ιδιαίτερα ευλογημένες. Αγαπούσε βαθιά τη Θεοτόκο και απήγγελλε καθημερινά τους Χαιρετισμούς, ακόμη και την ημέρα του Πάσχα, γεγονός που αποκαλύπτει τη θερμή σχέση του με την Παναγία.

Η αγάπη του για τη λατρεία εκφραζόταν και με θαυμαστά σημεία: αναφέρονται ευωδίες από την Αγία Τράπεζα και το αντιμήνσιο, καθώς και εμπειρίες οραμάτων, τα οποία όμως εμπιστευόταν μόνο σε έμπειρους πνευματικούς, όπως τον Γέροντα Αιμιλιανό τον Σιμωνοπετρίτη, τον Όσιο Εφραίμ τον Κατουνακιώτη και τον Άγιο Φιλόθεο Ζερβάκο.

Ένα ιδιαίτερα βαθύ θεολογικό στοιχείο της συζήτησης είναι η έννοια της «παρθενίας των λογισμών». Αν και έγγαμος, ο Παπα-Δημήτρης χαρακτηρίζεται από τον Όσιο Εφραίμ τον Κατουνακιώτη ως «παρθένος», όχι σωματικά, αλλά πνευματικά: καθαρός στους λογισμούς, ακλόνητος στην πίστη, χωρίς κρίση ή καχυποψία για τους ανθρώπους. Αυτή η πνευματική παρθενία ερμηνεύεται ως καρπός ολοκληρωτικής σχέσης με τον Θεό, που καθαρίζει όλες τις ανθρώπινες σχέσεις.

Ο Όσιος Δημήτριος έζησε όλες τις μεγάλες τραγωδίες του 20ού αιώνα: Βαλκανικούς πολέμους, Μικρασιατική Καταστροφή, Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και Εμφύλιο. Ιδίως κατά τον Εμφύλιο γνώρισε διώξεις και απειλές, ακόμη και καταδικαστικές αποφάσεις από αντάρτες. Παρ’ όλα αυτά, η στάση του ήταν βαθιά συγχωρητική. Χαρακτηριστικό είναι περιστατικό όπου έσωσε άνθρωπο που είχε υπογράψει για τη θανάτωσή του, προσφέροντάς του φιλοξενία και αφήνοντάς τον ελεύθερο. Ο ίδιος έλεγε ότι δεν ξεχωρίζει ανθρώπους σε «δεξιούς» και «αριστερούς», αλλά τους βλέπει όλους ως παιδιά του.

Στη συζήτηση καταγράφηκαν πολλά περιστατικά θαυμαστής προστασίας: αποτροπή φυσικών καταστροφών, όπως χαλαζοπτώσεις, διάσωση του χωριού από βομβαρδισμούς, ακόμη και παρέμβαση από μακριά, όταν βρισκόταν ασθενής στην Αθήνα. Οι κάτοικοι ένιωθαν ότι κάποιος προσευχόταν αδιάλειπτα για αυτούς.

Η ταπείνωσή του προβάλλει ως ίσως το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμά του. Υπέγραφε τις επιστολές του ως «έσχατος», «αμαρτωλός», «παπαδάκος». Η στάση αυτή δεν ήταν ρητορική· όσοι τον γνώρισαν βεβαιώνουν ότι πίστευε βαθιά τη μηδαμινότητά του. Προς το τέλος της ζωής του έλεγε πως, αν σωθεί, θα ζητήσει από τον Θεό μια «γωνίτσα» στη Βασιλεία Του για να προσεύχεται υπέρ όλου του κόσμου.

Ο Όσιος Δημήτριος παραιτήθηκε από την εφημερία το 1973 λόγω σοβαρής ασθένειας και εκοιμήθη στις 29 Ιανουαρίου 1975. Αντιμετώπισε την ασθένεια ως ευλογία και δεν προσευχόταν ποτέ για τη θεραπεία του, αλλά για την άνω ζωή. Το επιτύμβιό του συνοψίζει το πνεύμα του: σταυρός, η φράση «Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε» και αυτοχαρακτηρισμός ως «αμαρτωλού και τελευταίου κληρικού».

Συμπερασματικά, η συζήτηση των δύο κληρικών παρουσίασε τον Όσιο Δημήτριο Γκαγκαστάθη ως αυθεντικό φορέα της αγιότητας μέσα στον σύγχρονο κόσμο: έγγαμο ιερέα, πατέρα, αγωνιστή, άνθρωπο της προσευχής και της ανεξικακίας. Η ζωή του μαρτυρεί ότι η αγιότητα είναι δυνατή σε κάθε εποχή και κατάσταση ζωής, όταν ο άνθρωπος ζει ολοκληρωτικά «εν Χριστώ». Η μορφή του αποκαλύπτεται όχι μόνο ως ιστορικό πρόσωπο, αλλά ως ζωντανή συνέχεια της παρουσίας του Χριστού μέσα από τους αγίους Του, προσφέροντας διαρκή έμπνευση και ελπίδα στην Εκκλησία.